

TRETS QUE DEFINEIXEN LES MODALITATS FORMATIVES BASADES EN LA METODOLOGIA DE LA PRÀCTICA REFLEXIVA

Els objectius de qualsevol intervenció formativa basada en la metodologia de pràctica reflexiva són:

- Generar un procés de millora professional a partir de la reflexió compartida en i sobre la pràctica que doni lloc a canvis significatius.
- Actualitzar coneixements científico-didàctics a partir de les necessitats que vagin sorgint del treball reflexiu tant individual com en el si del grup en formació.
- Adquirir eines i estratègies per incorporar la reflexió sistematitzada en i sobre la pràctica que ajudin a la persona docent a continuar, individualment i amb el grup el seu procés d'autoformació.

Trets essencials en tres eixos:

- les competències de la persona formadora
- l'estructura del curs
- els instruments

En relació a les competències de la **PERSONA FORMADORA**:

- Vetllar per la construcció i manteniment de **comunitats de persones que aprenen** en les quals es facin emergir totes les veus i es treballin les emocions.
- Usar el **cicle reflexiu** com a eix vertebrador de la formació que compregui les fases següents: (bastiment horitzontal de tot el procés formatiu: MESO)
 1. Una primera fase d'observació i **autoanàlisi** de la pròpia pràctica;
 2. Una segona fase de **contrast** amb altres iguals i amb sabers teòrics;
 3. Una darrera fase de **redescripció** de la pràctica a partir de la incorporació de noves alternatives didàctico-pedagògiques en algun aspecte de la tasca docent.
 4. Una **avaluació** que acompanyi tot el procés.

- Ús del procediment **VESET o model E-T** (de l'Experiència a la Teoria) per construir la seqüència didàctica d'activitats. (Bastiment MICRO)
VESET: la persona formadora parteix de les experiències i les idees dels participants sobre algun àmbit que es vol treballar i després d'un procés dialògic, per a compartir, organitzar i estructurar aquestes experiències i idees, i d'un treball que ajudi a emmarcar-les i a focalitzar en algun dels aspectes sorgits, s'introduirà la teoria. D'aquesta manera la teoria entra, de forma explícita, en diàleg amb les experiències dels participants.
- **Guiar i orientar en els objectius**, per tal que els i les participants se'ls facin seus:
 - Cal presentar-los des de la perspectiva de la persona que aprèn.
 - Cal emmarcar-los i interrelacionar-los (presentar l'àmbit d'estudi en **complexitat: mapes conceptuals**) per tal que els i les participants disposin d'una eina per poder-se plantejar altres objectius de millora relacionats amb els ja treballats. Aquesta visualització ha de garantir un fil conductor que permeti entendre al professorat en formació el que s'està fent en **continuitat**.
- Dissenyar activitats i seqüències formatives que permetin la **construcció conjunta de coneixement**:
 - Joc dialèctic entre l'individu i el grup que mostri tant el desenvolupament individual com l'aprenentatge col·lectiu.
 - Relació entre la tasca i la constel·lació grupal (homogènia o heterogènia).
 - Gestió dinàmica i estratègica del temps.
 - Ús de diferents llenguatges que permetin plasmar el pensament de maneres diferents (llenguatge verbal oral i escrit, representacions gràfiques, llenguatge metafòric, ...)
 - Ús de formats diferents per organitzar i plasmar el procés de reflexió a través d'instruccions en fulls de treball.
 - Gestió pautada de la interacció en el grup (paràmetres compartits, cercar punts en comú, denominadors comuns, escolta activa positiva, ..).
 - Diferents maneres de posar en comú i recollir les aportacions dels petits grups en el plenari.
 - Recollida i documentació del procés i progrés tant individual com grupal.

En relació a l'**ESTRUCTURA**:

- Les modalitats han de tenir una **estructura semipresencial** que compregui dos espais formatius indispensables: l'espai de trobada formativa i la pròpia aula o centre. D'aquesta manera s'estableix un vincle constant entre la pràctica lligada a l'aula o al centre (camp d'actuació, d'experimentació i reflexió en la pràctica) i la trobada de formació (espai per reflexionar col·lectivament sobre la pràctica i que permet, a través del contrast, construir nou coneixement i continuar avançant).
- Per mantenir l'acompanyament per part de la persona formadora i el diàleg amb la resta del grup durant les fases no presencials, es recomanable l'ús d'algun tipus d'**entorn virtual** que ho faciliti. Aquest permetrà diversos usos: continuació del debat; donar veu a l'individu; repositori per recuperar la memòria del procés grupal; per compartir idees, pràctiques, recursos, ...)

En relació als **INSTRUMENTS** de treball: observació, reflexió, avaluació:

- Tota intervenció ha de fer ús d'**instruments de reflexió i observació** que mostrin les evidències del procés de reflexió i millora de la pràctica. Per exemple:
 - Fulls de treball ; quadern de notes o bitàcola, fitxes de lectura reflexiva, full de continuïtat, recull d'evidències (fitxes d'observació, enregistraments, etc.)
- Tota intervenció ha de fer ús d'**instruments d'avaluació** o eines que promoguin i permetin **evidenciar i il·lustrar el canvi** o el procés de redescrípció de la pràctica tenint en compte el punt de partida. Per exemple:
 1. Portafolis docent
 2. Portafolis de grup
 3. Petit portafolis (una petita pràctica redescrita amb una reflexió argumentada dels canvis incorporats).
 4. Pla d'acció argumentat.
 5. Dossier de materials (acompanyat d'una reflexió argumentada que inclogui els nous criteris per a confegir-los).

Aquests instruments hauran de servir tant per a una autoavaluació com per a una avaluació externa.